

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3309>

Number: 43 , p. 347-359, Spring I 2016

Yayın Süreci

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date - Yayınlanma Tarihi / The Published Date

01.02.2016

13.03.2016

**DİNÎ-TASAVVUFİ TÜRK EDEBİYATININ ÖĞRETMEN VE
DERS KİTABI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ***
*EVALUATION OF RELIGIOUS – MYSTICAL TURKISH LITERATURE IN
TERMS OF TEACHER AND TEXTBOOK*

Yrd. Doç. Dr. Zafer GÜRLER

Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Öz

Bu araştırmada dinî-tasavvufi Türk edebiyatı öğretimi Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin görüşleri ve ders kitabı açısından değerlendirilmiştir. Bu çalışma, görüşme ve doküman analizini içeren nitel bir araştırmadır.

Araştırmanın çalışma grubunu 2008–2009 eğitim ve öğretim yılında Kırşehir’deki farklı lise türlerinde görev yapan ve amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen 10 Türk dili ve edebiyatı öğretmeni oluşturmaktadır. Ayrıca 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki dinî-tasavvufi Türk edebiyatı konuları incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin çoğu Türk edebiyatı dersi öğretim programıyla ilgili herhangi bir hizmet içi seminer almadıklarını, öğrencilerin kelime hazinelerinin dinî-tasavvufi Türk edebiyatını anlamak için yetersiz olduğunu, öğrencilere tasavvufi kavramları anlatmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler öğrencilerin başarılarını ölçmek için genellikle yazılı yoklama yaptıklarını ancak ortak sınavların tamamında çoktan seçmeli sınavları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin çoğu “dinî-tasavvufi Türk edebiyatı” yerine “tasavvuf edebiyatı” tabirini kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Ders kitabında dinî-tasavvufi Türk edebiyatı nazım türlerinden ilahi, nefes, nuktak ve methiye örneklerine yer verilmiştir. Dinî-tasavvufi Türk edebiyatı bölümünde Pir Sultan Abdal, Niyazi Mısri, Hacı Bayram Veli ve Mevlana’ya yer verilmemiştir. Dinî-tasavvufi Türk edebiyatı bölümündeki metin altı soruları nitelik ve nicelik olarak yeterlidir.

Anahtar Kelimeler: Dinî-Tasavvufi Türk Edebiyatı, Edebiyat Öğretmeni, Ders Kitabı

Abstract

In this research, teaching of Religious – Mystical Turkish Literature has been

* Çalışma yazarın Doktora tezinden üretilmiştir.

evaluated in terms of views of Turkish language and literature teachers and textbook. This study is a qualitative research including interview and document analysis.

Working group of the research comprises of 10 Turkish language and literature teachers working in different types of high schools in Kırşehir in 2008-2009 education and teaching year and determined by intentional sampling method. Besides, Religious-Mystical Turkish Literature subjects were examined in the 10th grade Turkish literature textbooks.

According to results we obtained in the research; most of the Turkish language and literature teachers said that they didn't get any inservice training seminars about instructional programmes, vocabulary of students to understand Religious- Mystical Turkish Literature was insufficient and they had difficulty in explaining mystical concepts to students. Teachers pointed out that they usually used written exams to measure their students' achievements but they preferred multiple choice exams in all of the common exams. Besides, most of the teachers stated that they used the term "mystical literature" instead of "Religious-Mystical Turkish literature".

In the textbook, it has been included genres of Religious – Mystical Turkish literature such as hymn, nefes, allocution (nutuk), and praise. Pir Sultan Abdal, Niyazi Mısri, Hacı Bayram Veli and Mevlana haven't been included in the Religious –Mystical Turkish literature section. Questions under the texts in Religious – Mystical Turkish literature section are sufficient in terms of qualification and quantification.

Keywords: Religious – Mystical Turkish Literature, Teacher of Literature, Text-Book

GİRİŞ

Her toplum; dilini, kültürünü, tarihini ve edebiyatını genç kuşaklara öğreterek varlığını devam ettirebilir. Eğitim ve öğretim sistemlerini de bu anlayış çerçevesinde oluşturur.

Bu kapsamda Türkiye'de temel dil becerileri (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) ilkökul ve ortaokuldaki Türkçe dersleriyle kazandırılmaya çalışılmaktadır. Liselerde ise öğrencilerin hem temel dil becerilerini hem de estetik beğeni düzeylerini geliştirmek Türk edebiyatı/Dil ve anlatım dersleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Türk edebiyatı/Dil ve anlatım dersleri öneminden ötürü tüm lise türlerinde 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda okutulan ortak derslerdendir.

Türk edebiyatı dersinin amacı; öğrencilere, tarihî seyir içerisinde Türkçenin kudret ve zarafetini yansıtan Türk edebiyatının seçkin yazar, şair ve edebî eserlerini tanıtmak; öğrencilerin bu eserleri okumalarını ve anlamalarını, anladıklarını sözlü ve yazılı olarak doğru ve etkili bir biçimde ifade etmelerini sağlamaktır.

İnsanla ilgili olan her şeyi kendisine konu edinen edebiyatın malzemesi dildir. Estetik kaygıyı merkeze alan, içerik ve şekil bütünlüğünü sağlayan, dilin imkân ve inceliklerini doğru ve etkili bir şekilde kullanan edebiyatı, bir dil işçiliği olarak da tanımlayabiliriz. Bu yönüyle dil ve edebiyat birbirlerini etkileyen ve tamamlayan bir eğitim alanı oluşturmaktadır ve bu eğitim alanı da edebiyat eğitimidir. Edebiyat eğitimi, ortaokulu bitirmiş öğrencilerin dil ve dile dayalı estetik becerilerini geliştirmek amacıyla verilmektedir.

Edebiyat eğitiminin amacı; güzel sanatların bir dalı olan edebiyatı merkeze alarak bireye, estetik bakış açısı kazandırmak; edebiyat, dil bilgisi ve yazılı-sözlü anlatım (kompozisyon) şeklindeki üç alana ait birikimden hareketle bireyin okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirmek, aynı zamanda edebiyatı bir araç şeklinde değerlendirip bireyin eğitimine katkı sağlayan temel alanlardan biri olarak kullanmak, bireyin edebiyattan yararlanarak gündelik yaşamına ait duyuş, düşünüş ve davranış şekilleri geliştirmesine yardımcı olmaktır (Güzel 2006a: 89).

Öğrenci, öğretim programı, okul, ders kitabı ve materyalleri gibi birçok önemli unsurun yanı başında, öğrenciler için birer lider ve yol gösterici olan Türk dili ve edebiyatı öğretmeni bilgi düzeyi, öğretim yöntem ve teknikleri konusundaki yetkinliğiyle öğrencilerde edebiyat sevgisinin ve estetik zevkin oluşmasında belirleyici rol oynamaktadır. Genç'e (2004: 303-314) göre öğretmenin esas işlevi, artık bilgiyi ve yazarın zihnindeki "veren" değil, öğrenciyi edebî/kurmaca metinle karşılaştırıp metin içi ve metin dışı ilişkileri ona kavratacak ortamı yaratan, yönlendiren, gözlemleyen kısaca bu metnin şifresini ona çözdüren bir liderlik işlevi olmalıdır. Bu şifreyi verirken onun görevi artık öğrenciyi "okur-yazar" değil, "okur" yapmak bilincine eriş-tirmektir.

1. DİNÎ-TASAVVUFİ TÜRK EDEBİYATI

Türk edebiyatında, Halk edebiyatı içerisinde incelenen dinî-tasavvufî Türk edebiyatına ismini veren temel kavram tasavvuftur. Tasavvuf, İslamiyet'in temel unsurlarına dayanan, nefsi terbiye ederek ahlâkı güzelleştirmeyi ve neticesinde insanı kamili amaçlayan, temel felsefesini vahdet-i vücud anlayışı etrafında örgüleyen bir düşünüş ve yaşam biçimidir.

İslamiyet'in Türkler arasında kısa zamanda ve hızlı bir şekilde yayılmasında "kolonizatör Türk dervişlerinin" önemli bir yeri vardır. Tasavvufu asrın idrakine göre harmanlayan Türk mutasavvıflarının öğretileri, hayatın bütün kılcallarına nüfuz etmiş ve halk tarafından sahiplenilmiştir.

Banarlı'ya (1998: 126) göre "Müslümanlar arasında yayılan tasavvuf yolu, edebiyat alanında da etkili olmuştur. Her türlü güzellik, fikir ve heyecanı ifade etmeyi gaye bilen edebiyat, tasavvuf heyecan ve inancı için de bir ifade vasıtası olmuştur. Birçok büyük sufi, duygu ve

düşüncelerini şiirle dile getirmiş, bir kısmı da aynı konuda üstün bilgi, görgü, düşünüş ve duyularını başkalarına aktarmak suretiyle büyük eserler vermiştir."

Dinî-tasavvuf Türk edebiyatı, 12. yüzyılda Türkistan'da Ahmet Yesevi ile doğmuştur. İlk mutasavvıf şairimiz olan Ahmet Yesevi tasavvufî öğretilerini hikmetleriyle ifade etmiştir. Yesevilik hareketi etrafında toplanan birçok sufi bu öğretiyi gidebildikleri birçok yere götürerek tasavvufî düşüncenin yayılmasını sağlamıştır.

"Tekke-Tasavvuf Edebiyatı'nın 10-12. yüzyıllarda "Hazırlık ve Oluşum", 13-15. yüzyıllarda "Gelişme ve Yayılma", 16-17. yüzyıllarda ve sonrasında edebî anlamda özgün eser sayısının azalması; düşünce ve üslup bakımından daha önce verilen eserlerin tekrarından öteye geçilememesi; din-tasavvuf konulu metin üretiminin gerek Divan Edebiyatı gerekse Halk Edebiyatı'nın Âşıklık Geleneğinde sürdürülmesi vb. nedenlerle "Duraklama, Gerileme ve Dönüşüm" dönemlerini yaşadığı söylenebilir." (Akarpınar ve Arslan, 2007: 293).

Tasavvufun derin mana deryasına dalan şair, hâlini, kâlin sınırlı kalıplarına dökerken bu kalıpların tasavvur dünyasına dar geldiğini anlar ve kendi kavram dünyasını vücuda getirir.

Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı ürünlerinden bir bölüğü uyarıcı ve öğreticidir. Bir bölüğü ise, tasavvuf neşvesi içinde ilahi bir inancın heyecanı ile yazılmış, özelliği ve içtenliği bütün halkın zevkini okşaya gelmiş tekke şiirleridir. Tarikatların şeyhleri ve tanınmış büyükleri tarafından kaleme alınan uyarıcı ve öğretici eserlerde "züht ve takva" büyük yer tutar. "Varlık", "birlik", "Tanrı'nın sıfatları", "yaratılış", "tecelli", "nefy ü isbat", "seyr ü süluk", "meratib" gibi konular ele alınır (Levend, 1968: 182).

Dinî-tasavvufî Türk Edebiyatı hem nazım türleri hem konu hem de dil-anlam yönüyle çok zengin, Halk edebiyatının içerisinde bir bölüm olarak sınırlandırılmayacak kadar geniş ve kendine has bir edebiyattır. Güzel (1989: 352; 2006b: 38;) dinî-tasavvufî Türk edebiyatının Türk edebiyatı içerisinde müstakil bir disiplin olduğunu, ayrıca toplumun tümünü kucaklayan bir ekol edebiyat olduğunu belirtmiştir.

Tatçı'ya (1997: 12) göre "Tasavvuf edebiyatı kendine özgü özellikler taşır. Mutasavvıf şairler hem divan şiiri hem de halk şiirinin şekillerinden yararlanmışlardır. Bu eserlerde; Allah'ın birliği, varlığın hakikati, nefis terbiyesi, ilahi aşk ve tefekkür, insanın Allah'a ulaşması, ilahi ahlak, nefis mertebeleri vb. gibi konular derinliğine ele alınıp işlenir. Tasavvufî şiirlerde şairler yine kendilerine has sembolik bir sözlük oluşturmuşlardır."

Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı, ilahî aşk ve güzellikleri terennüm eden Ahmet Yesevi, Yunus Emre, Mevlana, Hacı Bektaş Veli, Hacı Bayram Veli, Kaygusuz Abdal, Eşrefoğlu Rumi, Süleyman Çelebi, Pir Sultan Abdal, Aziz Mahmut Hüdayi, Niyazi Mısri gibi birçok büyük mutasavvıf-şair yetiştirmiştir.

Bu alanla ilgili araştırma yapan bilim adamları ortak bir isimlendirmede mutabakata varamamışlardır. Araştırmacılar bu edebiyatla ilgili; "İslami Türk Edebiyatı, Dinî Edebiyat, Ümmet Çağı Edebiyatı, Türk Tasavvuf Edebiyatı, Tekke Edebiyatı, Tasavvufî-Zühdi Halk Edebiyatı, Tasavvuf Edebiyatı, Tasavvufî Halk Edebiyatı, Tekke-Tasavvuf Edebiyatı, Dinî-Tasavvufî Halk Edebiyatı, Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı" gibi isimleri kullanmışlardır.

Türk edebiyatı öğretim programında ve doğal olarak da ders kitaplarında *dinî-tasavvufî Türk edebiyatı*

tabiri kullanıldığı için bu makalede de bu isimlendirme tercih edilmiştir.

Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programında (2005) dinî-tasavvufî Türk edebiyatına 10. Sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki 3. ünite olan "*İslam Uygarlığı Çevresinde Gelişen Türk Edebiyatı*" içerisinde yer verilmiştir. Öğrenciler, dinî-tasavvufî Türk edebiyatının kendine has kavramları, nazım türleri, şairleri ve şairlerin örnek metinleriyle 10. sınıf Türk edebiyatı dersinde tanışmaktadır. Türk dili ve edebiyatı eğitimiyle ilgili çok az da olsa çalışma yapılmasına karşın dinî tasavvufî Türk edebiyatı öğretimiyle ilgili gerek kuramsal gerekse uygulamaya dönük çalışmaların olmayışı böyle bir çalışmayı ortaya çıkarmıştır.

Çalışmada bu bağlamda şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin uygulanmakta olan Türk edebiyatı öğretim programı ve dinî-tasavvufî Türk edebiyatı öğretimine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin; kazanımlar, ders kitabı, metin işleme süreçleri, ölçme ve değerlendirme yöntemleri ve öğrencilerin dinî-tasavvufî Türk edebiyatına ilgilerine yönelik görüşleri nelerdir?
3. Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı açısından onuncu sınıf Türk edebiyatı ders kitabı hangi niteliklere sahiptir?

2. YÖNTEM

2.1. Model

Bu çalışma, görüşme ve doküman analizini içeren nitel bir araştırmadır. Çalışmanın iki yönü bulunmaktadır. İlki, Türk dili ve edebiyatı öğretmenleriyle yapılan görüşmeye dayanmaktadır. Çalışmada, öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Alan yazınında genellikle iki görüşme türünden söz edilir: "Yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış görüşme" (Yıldırım ve Şimşek, 2006:

120). “Yarı yapılandırılmış görüşme ise; ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnek; iki uç arasında yer almaktadır” (Karasar, 1995: 165). Araştırmacıya sağladığı kolaylık nedeniyle bu görüşme türü tercih edilmiştir.

Çalışmanın diğer yönü ders kitabı incelemesini içermektedir. 2008–2009 eğitim ve öğretim yılında Kırşehir’deki liselerde okutulan 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabı doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Doküman incelenmesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleriyle birlikte de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 187).

2.1. Çalışma Grubu ve İncelenen Materyal

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2008–2009 eğitim ve öğretim yılında Kırşehir’de görev yapan Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri oluşturmaktadır. Evrendeki öğretmenlerden amaçlı örnekleme yöntemiyle Kırşehir il merkezi, Kaman ve Mucur ilçelerindeki farklı lise türlerinde görev yapan 10 Türk dili ve edebiyatı öğretmeni belirlenmiş ve bu öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Amaçsal (amaçlı) örnekleme çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır. Belli ölçütleri karşılayan veya belli özelliklere sahip olan bir veya daha fazla özel durumlarda çalışılmak istenildiğinde tercih edilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012: 90).

Görüşme yapılan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin 3’ü bayan, 7’si erkektir. Öğretmenlerin; 2’si Anadolu öğretmen lisesinde, 2’si Anadolu lisesinde, 3’ü

genel lisede, 3’ü de meslek lisesinde görev yapmaktadır. Çalışma grubu için 2005 yılından önceki Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programıyla uygulanmakta olan Türk edebiyatı dersi öğretim programı arasında karşılaştırma yapabilmeleri amacıyla kıdemi 6 yıl ve üzerinde olan öğretmenler tercih edilmiştir.

Çalışmanın diğer yönü ders kitabı incelemesini içermektedir. 2008–2009 eğitim ve öğretim yılında Kırşehir’deki liselerde okutulan ve Kurt, Demir, Başer, Çiftçi, Özlük, Sukan, Yüksel, Arslan, Ayyıldız, Ceyhan, Çetin, Söğüt, Toptaş ve Zengin (2008) tarafından yazılan 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabı doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir.

2.2. Verilerin Toplaması ve Çözümlemesi

2.2.1. Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı Öğretimine İlişkin Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Görüşme Formu

Öğretmenlerin dinî-tasavvufî Türk edebiyatı öğretimine ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu taslağı oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme taslak formu, kapsam geçerliği açısından; 1’i dini tasavvufî Türk edebiyatı uzmanı, 1’i edebiyat öğretimi uzmanı, 1’i ölçme ve değerlendirme uzmanı ve 3 Türk dili ve edebiyatı öğretmeni tarafından değerlendirilmiştir. Belirtilen görüşler çerçevesinde yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme taslak formundaki 60 açık uçlu soruda düzenleme yapılmış ve soru sayısı 40’a düşürülmüştür.

Hazırlanan form ön uygulama yapmak amacıyla örneklem dışındaki 3 Türk dili ve edebiyatı öğretmenine uygulanmıştır. Uygulama sonucunda her görüşmenin ortalama 60 dakikada tamamlandığı, bazı sorularda yapılması gereken küçük değişiklikler dışında anlaşılmayan herhangi bir nokta olmadığı görülmüştür.

Tablo 1: Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Görüşme Formu Sorularına İlişkin Belirtke Tablosu

No	Soru Türü	Soru Sayısı	Toplam
1	Türk edebiyatı öğretim programı ve dinî-tasavvufi Türk edebiyatı öğretimi	8	
2	Öğrencilerinin dinî-tasavvufi Türk edebiyatı konularını anlama düzeyleri	9	40
3	10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabı	7	
4	Dini-tasavvufi metinlerin işlenişi	8	
5	Dinî-tasavvufi Türk edebiyatı öğretiminde kullanılan ölçme ve değerlendirme teknikleri	8	

Yarı yapılandırılmış görüşme formu, farklı liselerdeki 10 Türk dili ve edebiyatı öğretmenine doğrudan araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Görüşmelerin yapılmasında öğretmenlerin gönüllü olması dikkate alınmış ve öğretmenlerin izni ile görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Kayıtlar daha sonra yazıya aktarılmıştır.

Yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. İçerik analizi, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır" (Yıldırım ve Şimşek 2006: 227). Analizde değerlendirme birimi olarak cümle esas alınmıştır. Öğretmenlerin görüşleri cümleler hâlinde alt alta yazılmış, aynı anlama gelen cümleler tekrarlandıkça cümleye frekans işareti konulmuştur.

2.2.2. Ders Kitabı Değerlendirme Formu

10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki dinî-tasavvufi Türk edebiyatı konularını değerlendirmek amacıyla "ders kitabı değerlendirme formu" geliştirilmiştir. MEB tarafından hazırlanan 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabının dinî-tasavvufi Türk edebiyatıyla ilgili bölümleri;

- Metinlerin tür ve özellikleri
- Tasavvufi kavramlar

- Dönem, yazar ve şairler
- Metne hazırlık ve metin altı sorular
- Etkinliklerin uygulanabilirliği
- Ölçme ve değerlendirme
- Sayfa ve metne ait görsel düzen açısından doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Öğretmen Görüşleriyle İlgili Bulgular

10 öğretmenden 9'u uygulanmakta olan Türk edebiyatı öğretim programıyla ilgili herhangi bir hizmet içi eğitime katılmadığını belirtmiştir. Seminere katıldığını belirten 1 öğretmen ise MEB tarafından düzenlenen bütün illerden katılımcıların olduğu bir seminere katıldığını ancak seminerin verimli olmadığını belirtmiştir. Bu öğretmen seminerle ilgili şu düşünceleri dile getirmiştir: "Seminerde öğretim programını okuyup geçtiler. Uygulamaya yönelik bir şey anlatılmadı." Öğretmenler, öğretim programla ilgili bilgileri İnternet, kitap, dergi ve diğer öğretmenlerden aldıklarını belirtmişlerdir.

Öğretim programındaki dinî-tasavvufi Türk edebiyatı ile ilgili kazanımları gerçekçi buluyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin 4'ü gerçekçi buluyorum; 2'si kısmen gerçekçi buluyorum; 4'ü de gerçekçi bulmuyorum cevabını vermiştir. Kaza-

nımları gerçekçi bulmayan öğretmenlerden 1'i; kazanımların oluşmasında öğretmenlere çok iş düştüğünü ve öğretmenlerin yeniliklere uyumda zorlandıklarını belirtmiş; öğretmenlerden 1'i de kazanımların sınavlarda soru çıktığı kadar gerçekleştiğini belirtmiştir.

Kazanımları gerçekçi bulmayan öğretmenlerin 1'i, kazanımların şekil olarak gerçekçi ama içerik olarak öğrencide gerçekleşmediğini, öğrencilerin bu kazanımlardan uzak olduğunu belirtmiştir. Kazanımları gerçekçi bulmayan diğer bir öğretmen ise yetkililerce öğretim programının öğrenci ve metin merkezli olduğu ifade edilmesine rağmen öğretmen, öğrenci ve ders kitabının bu kazanımları gerçekçi kılmadığını vurgulamıştır.

Öğretim programındaki "coşku ve heyecanı dile getiren metinler", "olay çevresinde oluşan edebî metinler" ve "öğretici metinler" gibi adlandırmaları nasıl buluyorsunuz? sorusuna öğretmenlerin sadece 1'i, olumlu bulduğunu ve öğrencilere metin türlerini ayırmada kolaylık sağladığını belirtmiştir. Öğretmenlerin 9'u adlandırmayı kavram kargaşası oluşturduğu için olumlu bulmadığını belirtmiştir.

Öğretmenler, programda dinî-tasavvufî Türk edebiyatına ayrılan süreyi yetersiz bulmaktadır (7 öğretmen). Öğretmenlerin çoğu "dinî-tasavvufî Türk edebiyatı" yerine "tasavvuf edebiyatı" tabirini kullanmaktadır.

10. sınıf öğrencilerinin dinî-tasavvufî Türk edebiyatı konularına karşı ilgilerini nasıl buluyorsunuz? sorusuna öğretmenlerin 3'ü, öğrencilerin ilgili olduğunu; 3'ü, öğrencilerin ilgisiz olduğunu; 3'ü, öğretmene bağlı olarak değiştiğini ve 1 öğretmen de üniversiteye giriş sınavına göre şekil aldığını belirtmiştir.

10. sınıf öğrencilerinin kelime hazinelerinin dinî-tasavvufî Türk edebiyatını anlamak için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin 8'i ye-

tersiz, 1'i kısmen yeterli, 1 öğretmen ise yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin dinî-tasavvufî Türk edebiyatı şairlerine ilgilerini nasıl buluyorsunuz? sorusuna öğretmenlerin 10'u da şairlerin hayatlarına olan ilginin yeterli ve metinlere olan ilgiden daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretmenler şunları da dile getirmişlerdir: Öğrencilerin ilgileri menkıbe boyutlu; öğrenciler, menkıbeleri duyunca daha çok ilgi gösteriyorlar (6 öğretmen). "Öğrencilere menkıbenin ne olduğunu özellikle belirtmekte fayda var. Çünkü öğrenciler ya saçma olarak algılıyor ya da tamamen teslimiyetçi bir anlayışa sahip oluyorlar. Yunus Emre'nin düz odunları için niçin düz odun? Eğri odun yanmaz mı? Çok vaktini alıyordur vb. sorular sorduklarını belirtmiştir" (1 öğretmen).

Çevrenin (Aile, arkadaş grubu ve medya) dinî-tasavvufî Türk edebiyatı öğretimine olumlu/olumsuz etkisi var mıdır? Açıklar mısınız? sorusuna öğretmenlerin 9'u "olumsuz etkilemektedir" derken; 1'i hiçbir olumsuz etkiyi gözlemediğini ifade etmiştir. Ayrıca öğretmenler; aile, çevre, düşünce yapısı ve mezhepsel özelliklerin olumlu veya olumsuzluğu belirlediğini; sınıfta tasavvuf ve tarikat boyutlu konu biraz derinden işlenince okul idaresine şikâyetlerin olduğunu ifade etmişlerdir (3 öğretmen).

Öğretmenler; tarikat, şeyh, mürit, tekke, meyhane, sarhoş gibi bazı kavramların öğrencilerde olumsuz anlamda yer ettiğini onları değiştirmenin çok zor olduğunu (3 öğretmen); öğrencilerin dersi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi gibi algıladığını ve bazı öğrenciler ders sonunda "amin" "el Fatiha" bile dediklerini (2 öğretmen), bazı öğretmenler de özellikle tarikat-tekke ismini telaffuz ederken korktuğunu ve öğrencilerin medyada gördüklerinden ve anlatılardan olumsuz yönde etkilendiklerini belirtmişlerdir (1 öğretmen).

Dinî-tasavvufî kavramları anlat-

makta güçlük yaşıyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin 4'ü güçlük yaşadığını; 3'ü zaman zaman güçlük yaşadığını; 3 öğretmen ise güçlük yaşamadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğu, kavramları öğrencilerin anlayabileceği seviyede somutlaştırırken güçlük yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden 1'i bu kavramları öğretmenlerin de yeteri kadar bilmediğini; diğer 1 öğretmen de üniversitede aldığı eğitim ile öğretmenlikte anlattığı konular arasında çok az paralellikler olduğunu belirtmiştir.

10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki dinî-tasavvufi Türk edebiyatı metinlerini yeterli buluyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin 5'i yeterli; 2'si kısmen yeterli; 3 öğretmen ise yetersiz olduğunu belirtmiştir.

10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabında konularla ilgili açıklayıcı kısa bilgilere yer verilmemesini nasıl buluyorsunuz? sorusuna öğretmenlerin 4'ü olumlu karşılarken; 6 öğretmen olumsuz düşüncelerini belirtmiştir. Öğretmenlere, 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabını görsel düzen açısından yeterli buluyor musunuz? sorusu yöneltilmiş, öğretmenlerin 9'u yeterli; 1 öğretmene kısmen yeterli olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlere, 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki dinî-tasavvufi Türk edebiyatı konularıyla ilgili etkinlikleri uygulayabiliyor musunuz? Açıklar mısınız? sorusu yöneltilmiş 2 öğretmen uyguladığını; 2 öğretmen uygulamadığını; 6 öğretmene etkinliklerin birçoğunu uygulamadıklarını belirtmişlerdir. 10. sınıf Türk edebiyatı derslerinde yardımcı kaynak kullanıyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin 10'u da yardımcı kaynak kullandıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere, yapılması istenen etkinlikler ile ilgili materyalin ders kitabı ile birlikte öğretmenlere teslim edilmesini ister misiniz? sorusu yöneltilmiş, öğretmenlerin 10'u da bunun çok güzel ve verimli olacağını dile getirmişlerdir.

Ders kitabının dışında öğretmenler

için rehber kitap ve etkinlikler kitabı hazırlanması gerektiğini düşünüyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin 10'u da gerekli ve faydalı olacağını belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretmenler; "İlkokullarda bu çalışmaların yapıldığını, liselerde de uygulanması gerektiğini, zaman israfını da önleyeceğini ve etkinlikleri bazen kendilerinin de anlamadığını, uygulamada sıkıntılar yaşadığını, bu nedenle etkinliklerin üzerinde fazla durmadan geçtiklerini" ifade etmişlerdir.

Öğretmenlere, 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabında dinî-tasavvufi Türk edebiyatı konularıyla ilgili hangi metinlerin gereksiz, hangi metinlerin eksik olduğunu düşünüyorsunuz? sorusu yöneltilmiş, 3 öğretmen kitaptaki metinlerin uygun ve yeterli olduğunu belirtirken diğer öğretmenler şu görüşleri ifade etmişlerdir:

Ders kitabındaki, "Danışmendname" ve "Battalname" den alınan bölümler çok uzun verilmiş. İkisinden biri çıkartılabilir (3 öğretmen). Aziz Mahmut Hüdayi'den seçilen şiirin sadece 1 dördlüğü verilmiş, şiirin tamamı verilebilirdi (2 öğretmen). Ders kitabında şathiye gibi öğrencilerin ilgisini çeken bir türden örneğin olmamasını bir eksiklik olarak görüyorum (2 öğretmen). Methiye yerine Seyyid Nesimi'nin bestelenmiş farklı bir şiiri verilebilirdi (1 öğretmen).

Derste işlenecek dinî-tasavvufi Türk edebiyatı metinlerini öğrencilere ödev olarak veriyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin 2'si ödev vermediğini; 1 öğretmen zaman zaman verirken, 7 öğretmen ise işlenecek metinleri her zaman ödev olarak verdiklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlere, Türk edebiyatı derslerinde dinî-tasavvufi metinleri yaşamla ilişkilendirirken güçlük yaşıyor musunuz? sorusu yöneltilmiş öğretmenlerin 6'sı güçlü yaşadığını; 4'ü ise güçlük yaşamadığını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere, dinî-tasavvufi Türk edebiyatı konularını anlatırken teknolojik araç gereç kullanır mısınız? sorusu yönel-

tılmış öğretmenlerin 4'ü çok nadir kullandıklarını; 6'sı ise kullanmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin dinî-tasavvufî Türk edebiyatı konuları ile ilgili başarılarını ölçmek için neler yapıyorsunuz? (Klasik yazılı, test, sözlü, ödev vs.) Açıklar mısınız? sorusuna öğretmenlerin 8'i, 1 ve 2. yazılı yoklamaları klasik yaptığını, 3. yazılı yoklamaları test şeklinde yaptığını belirtmişlerdir. 1 öğretmen yazılı yoklamaları karma (klasik, test, D/Y ve boşluk doldurma) yöntemle hazırladığını; 1 öğretmense yazılı yoklamaların hepsini klasik yaptığını belirtmiştir.

Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı konularını kavramaya yönelik değerlendirmelerinizde öğrencilerin başarıları düzeylerini nasıl buluyorsunuz? sorusuna öğretmenlerin 4'ü yüksek; 3'ü orta; 3'ü de öğrencilerin başarı düzeylerini düşük olarak değerlendirmişlerdir.

Öğretmenlere, dinî-tasavvufî Türk edebiyatı konuları ile ilgili proje veya performans ödevleri veriyor musunuz? Verilen ödevlerin amacına ulaştığını düşünüyor musunuz? Açıklar mısınız? sorusu yöneltilmiş, 9 öğretmen proje veya performans ödevi vermediğini; 1 öğretmen ise verdiğini açıklamıştır. Bu soruya yönelik öğretmenler şunu belirtmişlerdir: Proje veya performans ödevleri olarak değil yıllık ödev olarak birkaç öğrenciye veririm (9 öğretmen).

Öğretmenlere, ünite sonlarındaki öz eleştiri tablosunu öğrencilerden yazılı veya sözlü olarak ifade etmelerini istiyor musunuz? sorusu yöneltmiş öğretmenlerin 10'u da öğrenciler için hazırlanmış olan ünite sonlarındaki öz eleştiri tablosunu kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

3.2. Ders Kitabıyla İlgili Bulgular

Birinci hamur kağıda basılan 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabı 222 sayfadan oluşmaktadır. Türk edebiyatı ders kitabı (9, 10, 11, 12) toplam 15 ünite, 109 hedef ve 1154 kazanımdan oluşmaktadır.

Dinî-tasavvufî Türk edebiyatına genel olarak 10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki 3. üniteye yer verilmiştir. Bu ünitenin hedef sayısı 13; kazanım sayısı 167'dir.

Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı nazım türlerinden ilahi, nefes, nutuk ve methiye örneklerine yer verilirken nazım türlerinden şathiye ile ilgili herhangi bir örnek bulunmamaktadır. Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı bölümünde Pir Sultan Abdal, Niyazi Mısrî, Hacı Bayram Veli ve Mevlana'ya yer verilmemiştir. "Vahdet-i vücüt, insan-ı kâmil, fenafillah, masiva, tarikat, tekke, mürit, sufi, meygede/meyhane, maşuk, saki/saka, çile" gibi tasavvufî kavramlara 10. sınıf ders kitabında (MEB, 2008: 82-83) yer verilmiş ve bu kavramlar kısaca açıklanmıştır.

Metni esas alarak hazırlanan ders kitabında dinî-tasavvufî Türk edebiyatı dönem, şair-yazar ve metinleriyle ilgili herhangi bir açıklayıcı bilgiye yer verilmiştir.

10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki toplam etkinlik 75 adet olup dinî-tasavvufî Türk edebiyatı konularında ise 24 adet etkinliğe yer verilmiştir. Ders kitabında, ölçme ve değerlendirme bölümlerinde ileride işlenecek konularla ilgili öğrencilerin inceleme-araştırma yapmaları için etkinlik konuları önceden verilmektedir. Aynı zamanda etkinliğin hangi sayfada, hangi konuya yönelik olduğunu belirten sayfa ve etkinlik numarası da belirtilmiştir.

Hazırlık etkinlikleri daha çok eserin oluşturulduğu (sanatçının yaşadığı) devrin tarihî, sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel durumunu ve estetik anlayışı dediğimiz "zihniyeti" ortaya koymaya yönelik araştırmaları içermektedir. Bu araştırmalarda, belgeseller, kaynak çalışması, pano hazırlama gibi çalışmaların görsel, yazılı veya sözlü olarak ifade edilmesi istenmektedir.

Metin inceleme ile anlama ve yorumlama bölümündeki etkinlikler metni

gelenek, yapı ve sanatçı yönüyle incelemeyi içermektedir. Eserin bestelenerek okunması veya sınıfça canlandırma gibi etkinliklere de yer verilmiştir.

Bölüm sonlarında öğrencilere yönelik öz eleştiri tabloları yer almaktadır. Bu tabloların öğrenciler tarafından doldurulmadığı ve öğretmenler tarafından gereksiz olduğu belirtilmiştir. Dinî-tasavvufi Türk edebiyatı bölümündeki metin altı soruları nitelik ve nicelik olarak yeterlidir. Ders kitabında farklı metinlerle karşılaştırmalara yer verilmesi; metinlerin uygun resim, tablo ve şemalarla desteklenmesi öğrencilerin metni daha iyi anlamalarına katkı sağlayıcı niteliktedir.

10. sınıf ders kitabındaki dinî-tasavvufi Türk edebiyatı konularına yönelik 48 soru yer almaktadır. Ders kitabında anlama-yorumlama, ölçme ve değerlendirme kısımlarında farklı soru çeşitlerine, özellikle de bulmacalara yer verilmesi öğrencilerin ilgisini artırmaktadır. Dinî-tasavvufi Türk edebiyatı konularının sonunda konuyla bağlantılı olarak Türk ve Dünya edebiyatından "100 Temel Eser" içerisinde kitaplar tavsiye edilmiştir. Bu eserler; Kutadgu Bilig'den Seçmeler, Kelile ve Dimne, Yunus Emre Divanı'ndan Seçmeler ve Gülistan'dır.

Dinî-tasavvufi Türk edebiyatı metinlerinde 19 şema, 20 tablo ve 14 resim yer almaktadır. Kitaptaki başlıklar resim, şekil, şema ve çizelgeler renkli olarak verilmiştir.

Ölçme ve değerlendirme kısmında öğrencilerin araştırma yapması için verilen etkinlikler küçük ev resmi ve yeşil bir yazıyla belirtilmiştir. Uygulama aşamasındaki etkinlikler kırmızı renkli yazıyla belirtilmiştir. Sayfalar çerçeve içerisine alınmamıştır.

10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki dinî-tasavvufi Türk edebiyatı bölümleri, görsellik yönüyle Tebliğler Dergisi, Haziran 2007/2597 sayısında belirtilen niteliklere uygundur.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, dinî-tasavvufi Türk edebiyatı öğretimi, öğretmen görüşleri ve ders kitabı açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar alan yazını çerçevesinde tartışılmış ve çeşitli öneriler sunulmuştur.

Öğretmenler yaygın olarak "tasavvuf edebiyatı" tabirini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Günümüzde dinî-tasavvufi Türk edebiyatı, halk edebiyatının içerisinde bir bölüm olmanın çok ötesinde kendine has özellikleri olan bir disiplin hâline gelmiştir. Bu alanla ilgili çalışmalar yapan araştırmacılar ortak bir isimde karar kılamamışlardır. Bu edebiyatın çıkış noktası ve beslendiği kaynak dikkate alındığında "tasavvuf" kavramının öne çıktığını görmekteyiz. Şiirlerin geneline hâkim olan yapının mutasavvıf şairin "ilahî aşkı, tasavvufi duygu, düşünce, öğretisi, makam ve coşkunluğunun" olduğu görülmektedir. "Türk tasavvuf edebiyatı" isminin bu görüşler çerçevesinde daha uygun olduğu belirtilebilir. Güleç (2009: 213) yaptığı çalışmada isimler arasında en doğrusunun "Türk tasavvuf edebiyatı" olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenler, 10. sınıf öğrencilerinin kelime hazinelerinin dinî-tasavvufi Türk edebiyatını anlamak için yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Bir çalışmada (Gürler, 2003) öğretmenlerin çoğu (% 62), öğrencilerin sözcük dağarcıklarının "sadece edebiyat eserlerini anlamada değil, günlük iletişimde de yetersiz" olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin sözcük dağarcığının edebiyat derslerini takip etmeleri için yeterli olduğunu belirten öğretmenlerin oranı ise sadece % 3.3'tür. Bu sonuç, edebiyat öğretiminden önce temel eğitim düzeyindeki yetersizliğin bir göstergesidir. Araştırmalar (Dökmen, 1994; Coşkun, 2003; Karakoç, 2005) ülkemizde lise öğrencilerinin okuma alışkanlık ve becerilerinin yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Temel eğitimde okuma zevk ve alışkanlığı kazanmayan, ders kitabı dışında kitap okumayan ve böylece yeterince kültürel bir alt yapı oluşturamayan öğrencilerle edebî eserler arasında

aşılması güç engeller oluşmaktadır.

Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı konularını işlerken öğretmenlerin 4'ü teknolojik araç gereçleri çok nadir kullandıklarını; 6'sı ise kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuca benzer şekilde, Işıksalan'ın (1998:56-66) araştırmasında da edebiyat öğretmenlerinin görsel ve işitsel araç kullanımının son derece sınırlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Yeterli hizmet içi eğitim verilmeden uygulamaya konan Türk edebiyatı dersi öğretim programı öğretmenler tarafından çok iyi anlaşılammıştır. Bunun neticesinde öğretmenlerin eski program çerçevesinde ders işleme alışkanlıklarına devam ettiği tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin lisans dönemindeki eğitimleriyle ilgili yakındıkları konu: "Üniversitede öğrencilere ne anlatacağımızı büyük oranda öğrendik ama nasıl anlatacağımızı öğrenemedik." olmuştur. Bu durum, Çetişli'nin (2006, 80) "Edebiyat eğitimde "ne" okuttuğumuzun önemini kimse inkâr edemez, ama "nasıl" okuttuğumuz ondan hiç de az önemli değildir." görüşünü destekler mahiyettedir.

Öğretmenler öğrencilerin başarılarını ölçmek için genellikle yazılı yoklama yaptıklarını ancak ortak sınavların tamamında çoktan seçmeli sınavları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Oral ve Aşılıoğlu'nun (2000: 34-40) araştırmasında da edebiyat öğretmenlerinin en çok kullandığı ölçme yöntemi yazılı yoklama olarak belirlenmiştir. Işıksalan'ın (1998: 56-66) araştırmasında edebiyat öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme işlemini en çok test şeklinde, daha sonra yazılı yoklama şeklinde yaptıkları, bunun yanında derste etkinlikleri ve bireysel kollardaki etkinlikleri de değerlendirmeye kattıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin tamamı kendilerine yönelik ders kitabının dışında kılavuz ve etkinlikler kitabı hazırlanmasının gereklili-

ğini ifade etmişlerdir. Bu durum Işıksalan'ın (2011: 15) çalışmasındaki "Öğretmenlerin tamamı yeni yöntem ve yaklaşımların farklı örneklerle tanıtıldığı ayrıntılı bir edebiyat rehberlik kitabına gereksinim duymaktadırlar" bulgularla paralellik göstermektedir.

Çalıklan (2006: 364) edebiyat ders kitaplarına yönelik yaptığı çalışmada belli bir inceleme sürecinden geçerek "ders kitabı" onayı alan kitaplarda da birtakım hatalar ve eksiklikler bulunabildiğini, bunların bir kısmı doğrudan kitap yazarlarıyla ilgiliyken bir kısmı da özellikle yazım ve noktalama gibi konulardaki çeşitli belirsizliklerden kaynaklandığını belirtmiştir. Özellikle de ders kitaplarının görsel yönden iyi düzenlenmiş olması çok önemlidir. Çünkü öğrenciler edebiyat dünyasıyla ilk diyaloglarını bu kitaplar aracılığıyla kurmaktadır. Ders kitaplarının görsel açıdan daha iyi bir hale getirilmesi için kitaplarının yazımında ve değerlendirilmesinde bu alanda uzman kişilerin görevlendirilmelidir. Bunun için üniversitemizde veya MEB bünyesinde bağımsız bir Ders Kitapları Araştırma ve İnceleme Merkezi kurulmalıdır. Kitapların görsel düzeninin değerlendirilmesinde uluslararası standartlar esas alınmalıdır (Doyran, 2003: 40; Yazar, 2004: 320-328; Gürler, Coşkun, Çakır, 2006: 364-365).

10. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki toplam etkinlik 75 adet olup bu etkinliklerin 24'ü dinî-tasavvufî Türk edebiyatı konularına yöneliktir. Öğrenci, metin ve etkinlik merkezli öğretim programa göre hazırlanan ders kitabında tasavvufî kavramların kısa tanımlarının dışında herhangi bir bilgiye yer verilmemektedir. Öğrenci, konuları araştırmaz veya etkinlikleri hazırlamadan gelirse dersin tamamen öğretmen merkezli olma durumu ortaya çıkmaktadır.

Öğretmenlerin Türk edebiyatı derslerinde imkânlar ölçüsünde dinî-tasavvufî Türk edebiyatı şairlerinin hayatını, düşün-

celerini ve eserlerini konu alan roman, panel, konferans, tiyatro, bestelenmiş ilahi ve nefesler, belgesel ve film gibi materyalleri kullanması dinî-tasavvufî Türk edebiyatı öğretimini daha verimli ve kalıcı hâle getirecektir.

Öğretmenlere kuramsal bilgiden ziyade Akcaoğlu Saydım'ın (2009: 133-134) çalışmasında da dile getirdiği modern öğretim yöntem ve teknikleri, Türk edebiyatı dersinde süreç değerlendirme, Türk edebiyatı dersinde teknolojiye yararlanma, Türk edebiyatı dersinde grup çalışmaları ve Türk edebiyatı dersinin işlenişine ait iyi örneklerin paylaşılmasıyla ilgili hizmet içi eğitimler verilmelidir.

Sonuç olarak dinî-tasavvufî Türk edebiyatı öğretiminin temel amacı; kaybedilmemesi gereken değerlerimizin çok kolay yitirildiği çağımızda, bize yüzlerce yıl öncesinden seslenmiş ama değerinden hiçbir şey kaybetmemiş Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli ve Kaygusuz Abdal gibi gönül erlerinin eserlerini doğru anlamak ve nesillerimize doğru anlatmaktır.

KAYNAKÇA

- Akarpınar, R. B. ve Arslan, M. (2007). Tekke-Tasavvuf Edebiyatı, Oğuz, M. Öcal (Ed.) *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara. Grafiker Yay.
- Akcaoğlu Saydım, S. (2009). Öğrencilerin Türk Edebiyatı Dersine İlgileri, Millî Eğitim Bakanlığı, Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED). Erişim tarihi: 28.10.2015, http://www.meb.gov.tr/earged/earged/Ogrencilerin_turk_edebiyati.pdf
- Banarlı, N.S. (1998). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, C:1, Ankara: MEB. Yay.
- Büyüköztürk, Ş.-Kılıç Çakmak, E.- Akgün, Ö.E.- Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yay.
- Coşkun, E. (2003). Çeşitli Değişkenlere Göre Lise Öğrencilerinin Etkili Okuma Becerileri ve Bazı Öneriler. *Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR)*, 13, 101-130.
- Genç, İ. (2004). Alımlama Estetiği ve Edebiyat Öğretimi. *I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi (15-17 Mayıs 2003) – Tebliğler (s. 303-314)*. Ankara: MEB Yay.
- Doyran, Y. (2003). Ders kitaplarını tasarım ve resimleme sorunları. *Çocuk Çocuk*, 24, 40-41.
- Dökmen, Ü. (1994). *Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma*. Ankara: MEB Yay.
- Güleç, İ. (2009). Tekke Edebiyatı mı? Türk Tasavvuf Edebiyatı mı? *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 205-218.
- Gürler, Z. (2003). *Türk Dili ve Edebiyatı Programlarının Uygulayıcıları Bakımından Değerlendirilmesi ve Uygulanabilirliğine İlişkin Görüşler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gürler, Z., Coşkun, E., Çakır, Ö. (2006). Öğretmen Görüşlerine Göre Edebiyat Öğretimi. *XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi(13-15 Eylül 2006)- Bildiri Özetleri*. Muğla Üniversitesi, Nobel Yay.
- Gürler, Z. (2011). *Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı Öğretiminin Ders Kitabı, Öğrenci ve Öğretmen Açısından Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güzel, A. (1989). Tekke Şiiri, Türk Şiiri Özel Sayısı III (Halk Şiiri), *Türk Dili Dergisi*, S: 445-450, C. LVII, s. 251-454.
- Güzel, A. (2006a). Edebiyat Eğitiminde Amaçlar ve Bu Amaçlara Yönelik Yöntem Teknik ve Örnek Uygulamalar, *Millî Eğitim Dergisi, Edebiyat Eğitimi Özel Sayısı*, 169, 85-104.
- Güzel, A. (2006b). *Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- İşıksalan, S. N. (1998). 1992 Türk Dili ve Edebiyatı Ders Programı ile MEB

- Lise 1. Sınıf Edebiyat Kitabının Değerlendirilmesi- (Alan araştırması-Ankara örneği). *Millî Eğitim*, 140, 56-66.
- Işıksalan, S. N. (2011). 2005 Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi: Eskişehir Örneği, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, Nisan 2011, s. 15-40.
- Karakoç, M. (2005). *Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma İlgi ve Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yay.
- Kurt, A., Demir, E., Başer, T., Çiftçi, G., Özlük, N., Sukan, M., Yüksel, A., Arslan, A., Ayyıldız, E., Ceyhan, K.F., Çetin, M., Söğüt, E., Toptaş, B. ve Zengin, B. (2008). *Ortaöğretim 10. Sınıf Türk Edebiyatı Ders Kitabı*, İstanbul: Doğan Ofset Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.
- Levend, A. S. (1968). Halk ve Tasavvufi Halk Edebiyatı, *Türk Dili Dergisi*, *Türk Halk Edebiyatı Özel Sayısı*, C. 19, S. 207.
- Oral, B. ve Aşlıoğlu, B. (2000). Lise Türk Dili Ve Edebiyatı Dersi Öğretmenlerinin Türk Dili ve Edebiyatı Programı Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 116, 34-40.
- Tatçı, M. (1997). *Edebiyattan İçeri*. Ankara. Akçağ Yay.
- Yazar, İ. (2004). Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarına görsel açıdan bir yaklaşım. I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi (15-17 Mayıs 2003) – Tebliğler (s. 371-380). Ankara: MEB Yay.
- Yıldırım, A- Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yay.